

Notat til styret

Møtesaksnr.: V 3/7/23

Vi ønsker å kommentere notatet fra instituttstyret om nedleggelsen av bachelorstudieretningen Polsk, tsjekkisk, bosnisk/kroatisk/serbisk, og vil komme med et forslag knyttet til videreføringen av studier i bosnisk/kroatisk/serbisk og Balkan-studier som ivaretar våre faglige kompetanser.

(1) Prosessen

– I notatet nevnes det at «det har vært flere møter for å diskutere andre mulige løsninger, og også for å sikre et tilbud i studiefeltet Øst-Europa».

Det stemmer at det har vært flere møter, der fagmiljøet har fremmet en rekke alternativer, men alle de foreslåtte alternativene har blitt avvist. I våre møter med ledelsen har vi fremmet ulike forslag (en ny bachelor, nettbaserte emner, osv.) som raskt ble avvist uten å ha blitt grundig og seriøst vurdert. Notatet sier ikke hvilke alternativer som ble foreslått av fagmiljøet, og ikke heller hvorfor de ble avvist.

Under et møte 23. juni 2022 så det ut til at ledelsen var interessert i å motta innspill fra oss om mulige videreføringer av de ulike fagfeltene. Den åpne diskusjonen på møtet ble i etterkant brukt som bevis på «interne uenigheter».

Deretter samlet fagmiljøet seg om en rekke forslag, bl.a. et bachelorløp som kan opprettholdes uten at det kreves nye stillinger eller nye emner, inkludert digital undervisning som vil kunne tiltrekke seg flere studenter fra hele landet. Bachelorløpet ble avvist uten noen god forklaring eller gode argumenter. Fagmiljøets tidligere forslag om å opprette 40-grupper i BKS, polsk og tsjekkisk, som kan være attraktive for studenter fra IAKH eller SV, ble også avvist uten argumenter.

Digital undervisning ble avvist fordi det antakelig vil bli altfor dyrt, selv om forslaget innebar – etter vellykkede eksempler fra Uppsala og Columbia – digital undervisning basert på Canvas og Zoom, to plattformer som UiO allerede benytter, og som ikke vil generere noen ekstra kostnader. Det finnes sikkert løsninger i alle prisklasser. Ledelsen var ikke interessert i å høre hvilken konkret løsning vi tenker oss. Igjen ble avgjørelsen tatt før forslagsstillerne ble hørt, noe vi føler har preget prosessen i sin helhet.

– I notatet nevnes det at «det har vært flere møter [...] også for å sikre et tilbud i studiefeltet Øst-Europa».

Øst-Europa er et mye bredere begrep enn det som omfattes av studier i polsk, tsjekkisk, bosnisk/kroatisk/serbisk. Det å sikre tilbud i studiefeltet Øst-Europa betyr ikke at man sikrer studier av de språkene, den litteraturen og den kulturen som er knyttet til Polen, Tsjekkia og det tidligere Jugoslavia. (Øst-Europa er dessuten først og fremst knyttet til Russland.) En analogi kunne være å legge ned italiensk og spansk, men opprettholde et minimalt studietilbud i «romanske områdestudier» uten å tilby språkundervisning i enten italiensk eller spansk.

– Notatet sier at «alle som ønsket det, har fått samtale med instituttleder om mulighetene fremover».

Et studiefelt eller studieløp er ikke noe som er avhengig av én person. En individuell samtale om den enkeltes muligheter framover kan derfor ikke anses som en erstatning for en kollektiv løsning som ivaretar studiefeltet, der flere personer bidrar på forskjellige måter og med forskjellige faglige profiler.

– Prosessen har vært veldig lang: Opptaksstansen ble kommunisert på et møte i november 2021, tre dager før fakultetets frist. «Timing» av dette møtet var slik at de ansatte ikke fikk tid og rom til å diskutere saken med ledelsen før beslutningen ble tatt, og før ledelsen sendte beslutningen til

fakultetet. Beslutningen ble tatt uten noen reell dialog med de ansatte. Vi har opplevd prosessen i alle dens senere faser som lite transparent og lite demokratisk. Vi føler at vi ikke har blitt hørt.

(2) De ansatte

– Notatet sier at «flere av de ansatte i fagmiljøet har en faglig profil som gjør at de kan undervise på andre studier på PTBKS».

Det stemmer, og flere av de ansatte (inkl. de undertegnede) underviser allerede i emner på tvers av seksjonsgrensene. Men her blir de ansattes flersidige profiler misbrukt for å fremme et argument om at de uansett får en meningsfull jobb, siden de også kan andre ting. Hva betyr det for en ansatt som har bygget opp en særlig vitenskapelig kompetanse på et spesifikt felt gjennom mer enn 20 år, å få høre at det var ikke så viktig, siden man jo uansett kan andre ting?

– Notatet sier at «to av de ansatte er dessuten involvert i å utvikle – og senere undervise på – en mulig ny, engelskspråklig mastergrad».

Det stemmer at to av de ansatte er involvert i å utvikle et mulig internasjonalt masterprogram i litteratur og kognisjonsvitenskap (LCE). Men her blir forberedelsesarbeidene brukt som brekkstang for å legge ned de ansattes primære studiefelt, som er BKS språk, litteratur og kultur. Dessuten er skjebnen til dette nye programmet svært usikker: Det må først godkjennes av fakultetet, og så få nok studenter til å vise om det er bærekraftig.

(3) Historikk

Bachelorløpet i PTBKS oppsto som en kompromissløsning og en unaturlig sammensmelting av tre forskjellige bachelorløp. Men pga. en tidligere opptaksstans og ikke minst den unaturlige sammensmeltingen mistet de enkelte språkene, særlig BKS og polsk, en del synlighet og dermed en del studenter.

(4) Videreføring av kompetansen

– Notatet sier at «instituttet ønsker [...] å videreutvikle og synliggjøre årsenheten i Øst-Europa-studier [...] og at det er aktuelt å ta inn begynneropplæring som en valgfri modul her, men da vil man kun undervise i ett språk i semesteret». En årsenhet har bare seks emner, så hvordan kan man videreutvikle den? Hvis man inkluderer ett språk som valgfritt, betyr det i praksis at man tilbyr ett semesters undervisning i polsk, BKS og tsjekkisk hvert tredje år. Vi ser ikke hvordan dette kan bidra til å synliggjøre disse fagene. Dessuten er, som sagt, «Øst-Europa» en stor kategori som kan dekke alt mulig – men uten garanti for at programmet i «Øst-Europa» viderefører kompetansen i polsk, tsjekkisk eller BKS.

– Notatet sier at «denne nedleggelsen ikke vil ha noen konsekvens for de ansattes forskningsprofil». Når ansatte underviser i fag de ikke er (tilstrekkelig) spesialister i, kommer de til å miste svært mye forskningstid pga. krevende forberedelser.

(5) Konklusjon

Den eksisterende årsenheten i Øst-Europa-studier, selv i en «utvidet» form, kan ikke sikre verken kompetanse eller studietilbud i polsk, tsjekkisk eller BKS. En årsenhet i Øst-Europa-studier er ikke mer enn et fikenblad: Det eneste som blir igjen hvis denne nedleggelsen blir vedtatt, er Russland-studier.

Forslag til vedtak

Det å legge ned et helt studieprogram må også innebære at man bygger opp eller omstrukturerer noe. Vi foreslår ett av følgende:

(1) et BA-løp i BKS, knyttet til årsenheten, som inkluderer en 40-gruppe i språk og kultur som er rettet mot historikere og statsvitere, og der språkundervisningen foregår digitalt.

(2) en 40-gruppe i BKS språk og kultur, rettet mot historikere og statsvitere, og som inkluderer en del digital språkundervisning.¹

Det finnes to fast ansatte som ikke skal gå av med pensjon snart, og som kan undervise i BKS-studier uten at det kreves flere stillinger eller undervisningsressurser. Ressursmessig kan vi tilby denne gruppen uten problemer sammen med det planlagte MA-programmet i LCE. Hvis vi planlegger godt, kan vi tilby et BA-løp i BKS og Balkan-studier, samtidig som vi underviser på det planlagte MA i LCE.

Vi er åpne for å utvikle våre forslag videre samt redegjøre for dem.

Mvh

Ljiljana Šarić
Stijn Vervaet

¹ Se notatet [notat-til-styret---saric-og-vervaet.pdf \(uio.no\)](#)